

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2005:3 av Olov Lindquist och Lars B Strand (fp) om gemensamma nämnder för den psykiatriska vården

Föredragande landstingsråd: Birgitta Sevefjord

Ärendet

Motionärerna föreslår gemensamma nämnder mellan kommunerna och landstinget för den psykiatriska vården.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Den nya förtroendemannaorganisationen för landstingets hälso- och sjukvård som infördes efter det senaste valet innebär att de geografiska sjukvårdsberedningarna har som en viktig uppgift att utveckla samverkan med kommunerna. Grundavtal har träffats eller är under diskussion med samtliga kommuner för att reglera hur samverkan skall ske. Det gäller inte minst samverkan på psykiatriområdet.

I Stockholms län finns 26 kommuner med olika storlek och olika nämnd- och förvaltningsorganisation. Landstinget arbetar efter beställar/utförar-modellen och det finns utöver landstingsstyrelsen/ hälso- och sjukvårdsutskottet och dess beredningar också särskilda styrelser för producenterna. Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har driftansvaret för den psykiatriska vård som bedrivs i landstingets regi och för SLSO finns en särskild driftstyrelse. Inom SLSO finns en rad olika kliniker inom det psykiatriska området. Vissa av dessa har uppdrag som täcker hela länet medan andra har ansvar för vården inom ett geografiskt område. Invånarna

Bilagor

- 1 Motion
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

har alltid rätt att själva välja vårdgivare inom hela länet. Landstingets årliga kostnad för psykiatri och beroendevård är ungefär 3,5 miljarder kronor.

Det skulle innebära ett mycket omfattande utrednings- och förhandlingsarbete att klargöra och bestämma vad en eller flera gemensamma nämnder skulle få för ansvarsområden och mandat.

Det är heller inte självklart att förutse vad en försöksverksamhet i någon del av länet skulle ge för erfarenheter som kan användas för att utforma en enhetlig modell för tillämpning i hela länet. Särlösningar för vissa länsdelar kan dessutom försvåra möjligheterna att ge vård på lika villkor för hela befolkningen. Det bör också beaktas att inrättandet av en gemensam nämnd ofrånkomligen innebär ökade administrativa kostnader.

Den nya politiska organisationen och formerna för samverkan med kommunerna har gällt under en förhållandevis kort period. För att åtgärda dagens samverkansproblem bör man istället fördjupa arbetet med att utveckla delar i vårdkedjan för psykiskt funktionshindrade och missbrukare och göra det tydligare vem som har ekonomiskt ansvar för vad. Exempel på detta är den modell för vårdsamordning för vissa hemlösa med allvarliga somatiska sjukdomar och/eller psykiskt funktionshinder och/eller missbruksproblematik som tagits fram gemensamt av landstinget och Stockholms kommun.

Istället för att nu uppta diskussioner med ett antal kommuner om gemensamma nämnder är det för närvarande en bättre strategi att fortsätta utveckla samverkan mellan landsting och kommun genom särskilda överenskommelser om att förbättra det gemensamma ansvaret för den psykiatriska vården och omhändertagandet. Den nuvarande organisationen bör således ges ytterligare tid för att avhjälpa de brister som kan finnas när det gäller samverkan mellan huvudmännen innan frågan om nya gemensamma nämnder prövas.

Ett undantag härvidlag utgörs av den gemensamma nämnd mellan landsting och kommun som bildats i Norrtälje. Den gemensamma nämnden i Norrtälje bör också kunna ge värdefulla erfarenheter för eventuella framtida försök om samverkan i gemensam nämnd av den psykiatriska vården.

När det gäller frågan om uppvaktningsavtal av regeringen för lagstiftning som möjliggör en ökad grad av kravställande inom den psykiatriska öppenvården har den nationella psykiatrisamordnaren redan detta uppdrag.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 12 oktober 2005.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 25 oktober 2005.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till m-, fp- och kd-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

M-, fp- och kd-ledamöterna reserverade sig:

”Landstingsstyrelsen föreslås landstingsfullmäktige besluta *att* bifalla motionen.

Personer som är psykiskt funktionshindrade har ofta ett livslångt behov av stöd. Kommunerna har ett tydligt ansvar för de psykiskt sjukas boende. Samarbetet mellan kommuner och landsting måste därför ständigt utvecklas och fördjupas.

Det finns sedan många år möjligheter enligt gällande lagstiftning att inrätta gemensamma nämnder mellan kommuner och landsting. Nämnderna ska ha en särskild uppgift som psykiatrisk vård, äldreomsorg, stöd till ungdomar m m. Eftersom ansvaret för den psykiatriska vården/omsorgen är delad mellan landstinget och kommunerna bör sådana nämnder inrättas i Stockholms län. En gemensam nämnd kan vara till stor nytta för psykiskt sjuka med sociala, somatiska och fysiska problem.

Den gemensamma organisationen för en stor del av vården och omsorgen i Norrtälje bör ge omfattande erfarenheter som är till nytta för hela länet. Vi anser att det är viktigt fler gemensamma nämnder bildas med en avgränsad uppgift t ex psykiatrisk vård och omsorg. Detta för att vinna erfarenhet från olika typer av samarbete mellan kommuner och landsting.

Det är viktigt att landstinget aktivt driver frågan om en lagändring så att det blir möjligt att vårdpersonal får möjlighet att följa upp om patienterna i öppen vård tar sin medicin. Denna ändring måste göras snarast. Stockholms läns landsting bör genom aktiva kontakter med regering och riksdag verka för att en sådan lagstiftning införs.”

Ärendet och dess beredning

Olov Lindquist och Lars B Strand (fp) har i en motion (bilaga), väckt den 8 februari 2005, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* uppta förhandlingar med några kommuner i länet om gemensamma nämnder mellan kommunerna och landstinget om den psykiatriska vården, *att* uppvakta regeringen om en förbättrad lagstiftning som möjliggör en ökad grad av kravställande inom den psykiatriska öppenvården.

Utskottsbehandling

Hälso- och sjukvårdsutskottet har den 17 maj 2005, enligt landstingsdirektörens förslag, föreslagit landstingsstyrelsen *att* avge yttrande enligt direktörens synpunkter i tjänsteutlåtandet.

M-, fp- och kd-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

M-ledamöterna antecknade följande särskilda uttalande.

”Vi hänvisar för övrigt till den mer omfattande moderata motionen om den havererade psykiatrin som inlämnats till fullmäktige den 11 maj 2004.”

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 14 april 2005 bifogas (bilaga).

Bilagor

Motionen

I oktober 2003 ställde Folkpartiet en interpellation till landstingsrådet Birgitta Sevefjord om psykiatrin. Bl a frågades vad hon ansåg om idén med gemensamma nämnder mellan kommunerna och landstinget och om hon var beredd att uppvakta/skriva till regeringen om en lagstiftning som möjliggör en ökad grad av kravställande inom den psykiatriska öppenvården.

Svaren på frågorna var undanglidande. Med hänvisning till den pågående utredningen om psykiatrin skall man, enligt vänstermajoriteten, inte göra någonting.

Ansvar för den psykiatriska vården är delad mellan landstingets sjukvårdsorganisation och kommunernas omsorgsverksamhet. Det finns enligt gällande lagstiftning möjlighet att inrätta gemensamma nämnder mellan en kommun och landstinget. Dessa nämnder bör ha en specifik uppgift som psykiatrisk vård, vård och omsorg av äldre, vård och stöd till ungdomar m m. Några sådana gemensamma nämnder bör inrättas i vårt län för frågor som rör den psykiatriska vården.

Inom den psykiatriska öppenvården bör personalen ges möjligheter att följa upp att patienten tar sina mediciner. Det är särskilt viktigt att detta sker för patienter som kan bli våldsamma och en fara för andra om de inte tar sina mediciner. För att detta ska vara möjligt krävs en ändring i gällande lagstiftning.

Eftersom vi tycker att lösningar på båda dessa frågeställningar brådskar, anser vi att landstinget redan nu borde ta erforderliga initiativ.

Vi föreslår därför att landstingsfullmäktige beslutar

att uppta förhandlingar med några kommuner i länet om gemensamma nämnder mellan kommunerna och landstinget om den psykiatriska vården;

att uppvakta regeringen om en förbättrad lagstiftning som möjliggör en ökad grad av kravställande inom den psykiatriska öppenvården.

Södertälje och Enskede den 8 februari 2005

Olov Lindquist

Lars B. Strand

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

I motionen föreslås att landstingsfullmäktige beslutar dels att uppta förhandlingar med några kommuner i länet om gemensamma nämnder mellan kommunerna och landstinget om den psykiatriska vården och dels att uppvakta regeringen om en förbättrad lagstiftning som möjliggör en ökad grad av kravställande inom den psykiatriska öppenvården.

När det gäller frågan om gemensamma nämnder har denna på olika sätt aktualiserats under det senaste året. Längst i utvecklingen har man kommit i Norrtälje där SLL och kommunen bedrivit ett gemensamt projekt om framtida samverkan kring hälso- och sjukvården och omsorgen i Norrtälje.

Projektet slutredovisades den 10 februari 2005. Då redovisades både förslag i den övergripande frågan om den framtida strukturen för samverkan och också en rad underrapporter kring enskilda frågeställningar, bland dem omhändertagandet av psykiskt funktionshindrade.

Därefter har kommunstyrelsen i Norrtälje i april uppdraget åt kommundirektören att tillsammans med landstinget lämna förslag till samverkansavtal med bl a inriktning mot bildandet av en gemensam nämnd.

Motsvarande förslag för landstingets del behandlades i landstingsstyrelsen den 19 april.

Allt tyder på att värdefulla erfarenheter av samverkan i gemensam nämnd bl a när det gäller psykiskt funktionshindrade kommer att bli tillgängliga genom verksamheten i Norrtälje.

När det gäller frågan om en förbättrad lagstiftning som möjliggör en ökad grad av kravställande inom den psykiatriska öppenvården har som bekant den nationella samordnaren i psykiatri detta uppdrag. Enligt uppgift från samordningskansliet kommer ett lagförslag om särskilda föreskrifter inom psykiatrisk öppenvård att överlämnas till regeringen under våren 2005.